

EMRE KONGAR
ZÜLÂL KALKANDELEN

DEVİRİMİN
VE KARŞI
DEVİRİMİN
YÜZ YILI 3

KARŞI DEVRİM
YANILSAMASI

2002-2019

Remzi Kitabevi

EMRE KONGAR 1941’de İstanbul’da doğdu. 1959 yılında Şişli Terakki Lisesi’nden, 1963 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi’nden, 1966 yılında da Michigan Üniversitesi’nden mezun oldu.

1967 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde Sosyal Çalışma Yüksek Okulu’nu kurdu.

1981’de “Atatürk ve Devrim Kuramları” adlı takdim teziyle Hacettepe Üniversitesi Senatosu tarafından profesörlüğe yükseltildi.

15 Şubat 1983’te, sakalını kesmeyi reddederek askeri rejimi ve YÖK’ü protesto etmek için üniversiteden istifa etti.

1983-1987 arasında *Hürriyet* gazetesinde danışmanlık, 1987-1991 yılları arasındaysa KAMAR Kamuoyu Araştırma Şirketi’nde yöneticilik yaptı.

Nisan 1992’de Kültür Bakanlığı Müsteşarlığı’na atandı; 1995 sonunda müsteşarlık görevinden ayrıldı.

1996’da üniversite öğretim üyeliğine geri döndü. 2011 yılında üniversiteden ayrıldı.

1996 yılının başında Federal Almanya tarafından Üstün Hizmet Madalyası Büyük Liyakat Haçı’yla, İtalya tarafından Commendatore Madalyası’yla, Polonya tarafından Commemorator Nişanı’yla ödüllendirildi.

1996 yılında *Cumhuriyet* gazetesinde köşe yazarlığına başladı, 2001 yılında yayın danışmanlığına atandı, halen köşe yazarlığını sürdürmekte, aylık *Bavul* dergisine de anı/denemeler yazmaktadır.

2005-2011 yılları arasında NTV’de “Yorum Farkı” programını yaptı. 2017 Ocak ayından beri TELE 1 televizyon kanalında “18 Dakika” programını sürdürmektedir.

Başlıca ödülleri: 1977 Türk Dil Kurumu Bilim Ödülü (*Türkiye’nin Toplumsal Yapısı*), 1979 Sedat Simavi Vakfı Sosyal Bilim Ödülü (*Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*), 1998 Aydın Doğan Sosyal Bilimler Ödülü (*21. Yüzyılda Türkiye*) ve 2008’de Sertel Gazetecilik Vakfı Demokrasi Ödülü (*Demokrasimizle Yüzleşmek*).

Twitter: @emrkongar

Facebook: Emre Kongar

Instagram: Emre Kongar

İnternet adresi: emre@kongar.org

İnternet sitesi: www.kongar.org

ZÜLÂL KALKANDELEN Ankara’da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara’da tamamladı. A.Ü. İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü’nü bitirdi. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi siyaset bilimi dalında yüksek lisans derecesini aldı. 1992-1996 yılları arasında Kültür Bakanlığı’nda görev yaptı. 1997-2000 yılları arasında NTV haber kanalında program koordinatörü olarak çalıştı; başta müzik, sinema ve kitap ile ilgili olmak üzere birçok programın yapımcılığını üstlendi. CNBC-e kanalında program bölümünün yapım sorumlusu olarak görev aldı.

2001’de New York’a yerleşerek *Cumhuriyet* gazetesinde New York yazıları ve Dış Haberler sayfası için haber yazmaya başladı. Çeşitli dergiler için dünyaca ünlü sanatçılarla röportajlar yaptı.

Türkiye’ye döndükten sonra 2013 yılına kadar *Cumhuriyet* gazetesi Kültür sayfasında müzik yazıları ve röportajlar kaleme aldı; *Cumhuriyet Pazar* dergisindeki “Dünyalı Yazılar” adlı köşesinde Amerika, medya ve siyaset odaklı yazılar yazdı.

Jeffrey M. Masson’un *Tabağındaki Yüz* adlı eseri dahil olmak üzere birçok kitabın editörlük ve çevirmenliğini üstlendi. Dinamo FM ve Açık Radyo’da “Vegan Logic” adlı radyo programını hazırlayıp sundu.

2017’den bu yana kurucuları arasında yer aldığı Bağımsız Hayvan Hakları Topluluğu ile hayvan özgürlüğü aktivizmine yönelik çalışmalarını sürdürüyor. 2018’de Şiddetsiz Toplum Derneği’nin verdiği Şiddetsiz Yaşam Ödülü’ne değer görüldü. 2021’de aynı derneğin Onur Kurulu üyeliğine seçildi.

Cumhuriyet gazetesinde; “Direnc ve Umut” adlı köşesinde yazmayı sürdürüyor.

Başlıca Yapıtları

New York’u Yaşamak (Remzi Kitabevi, 2003; Genişletilmiş yeni baskı, 2021); *30 Saniyede Bush* (Remzi Kitabevi, 2004); *Utlanmış Sessizlik* (Remzi Kitabevi, 2005 [roman]); *İkinci Cumhuriyetçiliğin Temelleri* (Cumhuriyet Kitapları, 2011); *Veganizm: Ahlakı, Siyaseti ve Mücadelesi* (Can Başkent ile ortak yazılan e-kitap-Propaganda Yayınları, 2013); *İkinci Cumhuriyetçiliğin Temelleri*, *İkinci Gruptan Yetmez Ama Evetçi Liberallere 90 Yıllık İhanetin Mirası* (Kırımızı Kedi Yayınevi, 2018); *Vegan Devrimi ve Hayvan Özgürlüğü* (Kült Neşriyat, 2018); *Vegan Devrimi ve Hayvan Özgürlüğü, Türkiye’den ve Dünyadan Mücadele Örnekleriyle* (Yeni İnsan Yayınevi, 2021); *Devrimin ve Karşı Devrimin Yüz Yılı 1* (Remzi Kitabevi, 2022); *Devrim ve Karşı Devrim’in Yüz Yılı 2* (Remzi Kitabevi, 2022).

Twitter: veganzulal

Facebook: Zülâl Kalkandelen

Instagram: veganzulal

İnternet adresi: zulal.kalkandelen@gmail.com

İnternet sitesi: zulalkalkandelen.com

EMRE KONGAR
ZÜLÂL KALKANDELEN

*Devrimin ve
Karşı Devrimin Yüz Yılı
(1919-2019)*

———— CİLT 3 ————

**KARŞI DEVRİM
YANILSAMASI**

(3 Kasım 2002-31 Aralık 2019)

Remzi Kitabevi

DEVİRİMİN VE KARŞI DEVİRİMİN 100 YILI -3
(2002 - 2019) / Emre Kongar – Zülâl Kalkandelen

© Remzi Kitabevi, 2023

Her hakkı saklıdır.
Bu yapıtın aynen ya da özet olarak
hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Özlem İşbilir
Kapak tasarımı: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-2132-6

BİRİNCİ BASIM: Nisan 2023

İKİNCİ BASIM: Nisan 2023

Kitabın her basımı 2000 adet yapılmıştır.

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul

Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Seçil Ofset, 100. Yıl Mah., Matbaacılar Sitesi

4. Cad. No: 77 Bağcılar-İstanbul

Sertifika no: 44903 / Tel (212) 629 0615

Sunuş

Türkiye'nin Cumhuriyet Devrimi, 20. yüzyılın en şaşırtıcı askeri, siyasal, ekonomik ve kültürel devrimidir.

Bu zamandizin çalışmasında Atatürk'ün gerçekleştirdiği Cumhuriyet Devrimi'nin adımlarını ve bu mucizevi devrimin aşamalarının hangi sırayla, nasıl uygulamaya konulduğunu okuyacaksınız.

Hemen belirtmeliyim ki, gerek Atatürk'ün Cumhuriyet Devrimi'nin gerçekleştirilmesinde, gerekse daha sonra "Karşı Devrim" in oluşmasında sadece iç dinamiğin değil, dış dinamiğin de büyük bir rolü vardır.

Bu çalışmanın amaçlarından biri de iç ve dış dinamik öğeleri arasındaki ilişkileri hem Atatürk'ün Cumhuriyet Devrimi hem de Karşı Devrim açılarından irdelemektir.

* * *

19 Mayıs 1919'un 100. yılı, Atatürk'ün Cumhuriyet Devrimi'nin de 100. yılı olarak kabul edilebilir. Bu nedenle, bu çalışma, bir anlamda sadece Devrimin değil Karşı Devrim'in nasıl oluştuğunun da ayrıntılı bir öyküsüdür:

Bu kitapta önce Osmanlı'yı paylaşmaya hazırlanan, I. Dünya Savaşı'nı kazanmış olan "Büyük Devletler" in beklentilerinin nasıl kursaklarında kaldığını, Anadolu'da ve Rumeli'de Osmanlı'nın çöküşünü yazmaya hazırlanan tarihin nasıl tersine çevrildiğini göreceksiniz.

Daha sonra, Karşı Devrim tohumlarının nasıl atıldığını, Atatürk'ün Cumhuriyet Devrimi'nin nasıl tehlikelerle karşı karşıya kaldığını önemli iç ve dış olaylar bağlamında fark edeceksiniz.

* * *

Bu çalışmanın ilk çekirdeğini, 1977 yılında Türk Dil Kurumu Bilim Ödülü'nü alan *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* adlı kitabımı yazarken oluşturmuştum. Çünkü ülkemi ve ülkemdeki olayları doğru irdeleyebilmek için dünyada ve Türkiye'de olup bitenleri sıralı olarak iyi anlamak gerektiğini biliyordum.

Toplumu, toplumsal yapıyı anlamak için tarihsel, toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel alanlardaki iç ve dış olaylar arasındaki sebep sonuç ilişkileri-

ni iyi çözümllemek ve bunların hangilerinin birbirlerini etkilediğini fark etmek gerekiyordu. Bunun için de olayların kronolojik dizilimini görmek zorunluydu.

Hazırladığım “zamandizin” bana ülkemin toplumsal yapısını ve bu yapının nasıl değiştiğini algılamakta çok yardımcı oldu.

Toplumsal yapıyı hem sınıfsal hem de dış etkenler açısından irdelerken, olayların art arda dizilimi daha önce göremediğim bazı bağlantıları fark etme-me yardımcı oldu.

Rahmetli ve sevgili arkadaşım, değerli iktisatçı, planlamacı, gazeteci-yazar **Güngör Uras**, birkaç yazısında kitabımın ilk baskılarının arkasında yer alan bu “zamandizin”den yani kronolojiden kendisinin de çok yararlandığını belirtince ne kadar olumlu bir iş yaptığımı daha iyi anlamıştım.

Daha sonra, *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı* kitabımdaki yöntemi kullanarak ve onu çekirdek olarak kabul ederek *21. Yüzyılda Türkiye* adlı çalışmamı yaparken bu kronolojiyi geliştirmek gereğini hissettim ve hem kapsadığı yılları hem de içerdiği olayları iyice genişlettim.

Çünkü bugünü anlamak için tarihi, dünü iyi bilmek ve çözümllemek, yarını kestirmek için de bugünü iyi anlamak ve irdelemek gerekiyordu; bunu da bana ancak olayların, aralarındaki ilişkileri açıkça gösteren dizilim sırası verebilecekti.

İşte bu çalışmam, **Zülâl Kalkandelen**'in katkılarıyla, hem daha derinleştirildi hem daha ayrıntılandırıldı hem de 2019 sonuna kadar getirildi.

* * *

Bugünü anlamak için tarihe bakarken birkaç önemli hata yapılır:

Bunların bir bölümünü *Tarihimize Yüzleşmek* adlı kitabımda vurguladım:

Bu hataların en başında, tarihe “bugünkü değer yargılarımızla” bakmak ve o günkü dünya ve toplum koşullarını dikkate almamak gelir.

Zaten *Tarihimize Yüzleşmek* çalışmamı da bu nedenle, bu önyargıları aşmak ve bazı bilinmeyenleri gün ışığına çıkarmak için yapmıştım.

İkinci bir hata da, irdelenen tarih döneminde dünyanın genel gidişatını görememekten, bir başka deyişle, dünya olaylarından ülkenin nasıl etkilendiğini anlayamamaktan kaynaklanır.

Örneğin Fransız Devrimi'ni bilmeden, Sovyet Devrimi'ni görmeden, II. Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan Soğuk Savaş Dönemi'ni veya Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra dünyanın içine girdiği “Küreselleşme” Dönemi'ni algılamadan, **Atatürk**'ün Cumhuriyet Devrimi'ni de Karşı Devrim sürecini de yeterince anlayamayız.

İşte elinizde tuttuğunuz bu çalışma, birbirlerini etkileyen siyasal, ekonomik, kültürel ülke olayları arasındaki sebep sonuç ilişkilerini açıklamak ve bu olay-

ların zaman içindeki dizilişini, her bölümün başına koyduğumuz çözümlenmeler (analizler) aracılığıyla, dünya olaylarıyla ilişkilendirme çabasını da yansıtıyor!

* * *

Yarım yüzyıl önce, 1970’li yılların başından beri yapmaya başladığım toplumsal yapı çözümlenmeleri ve zamandizin çalışmaları sırasında elbette zaman da durmuyor, hükmünü icra ediyor, hem olaylar geliyor ve hem de “21. Yüzyılda Türkiye’nin Toplumsal Yapısı” yeni görünlere bürünüyordu.

Mustafa Kemal’in, Türkiye’nin Kurtuluş Savaşı’nı başlatarak yeni Türkiye Cumhuriyeti’nin temellerini atmaya başladığı 19 Mayıs 1919’un 100. yılına geldiğimizde ülkemizin toplumsal değişme süreci bambaşka bir nitelik kazanmış, Atatürk’ün Cumhuriyet Devrimi bir Karşı Devrim’le ciddi olarak sınanmaya başlamıştı.

İşte bu çalışma, bu değişim sürecini görmek, anlamak ve daha demokratik bir toplum yaratmak amacıyla neler yapılabileceğinin ipuçlarını bulmak için de, objektif ve reddedilemez tarihsel bilgileri, birbirleriyle etkileşim içinde aktarmak için yapıldı.

* * *

Sevgili okurlarım, günlük yaşamın akış hızı içinde, kimi zaman gözden kaçan ve birbiriyle ilişkisi yakalanamayan olaylar, daha sonra, belli bir mantıkla gözden geçirildiğinde ortaya çok ilginç bağlantılar çıkabiliyor. Ayrıca tarih ve toplumbilim, tek bir olaydan çok bir “olaylar zincirine”, bir “süreç” oluşturan “olaylar dizisine” daha çok ilgi duyar. Çünkü her iki bilim dalı da, olaylar arasındaki “neden-sonuç” ilişkilerini yakalamaya çalışır.

İşte bu nedenle, olayların zaman içinde birbirine bağlı olan akış ve oluşumunu bir ölçüde de olsa vurgulayabilmek, okurların dikkatine sunabilmek için **Zülâl Kalkandelen’le** birlikte bu zamandizin maddelerini özenle seçtik.

Dikkatli bir okuyucu, burada, pek çok olay arasındaki önemli bağlantıları görmekte zorluk çekmeyecektir. Bilinen örnek, Osmanlı-İngiliz Ticaret Antlaşması ile Tanzimat Fermanı arasındaki ilişkidir:

Biraz dikkat edilirse görülür ki, Osmanlı İmparatorluğu’nun gerçekten de “Demokratikleşme” ve “Uygarlaşma” yolunda attığı önemli bir adım olan Tanzimat Fermanı, aslında “İngiliz emperyalizminin” Osmanlı İmparatorluğu üzerindeki sömürsünü olanaklı kılmak için dayatma ile ilan edilmiştir.

Bu ferman, “Sanayi Devrimi”nin sonucu olan bir “Demokratik yapı” içinde, iç dinamiklerin sonucu olarak değil, bu Devrimi kaçırmış olan, dıştan yönetilen ve küflenmiş bir nitelik taşıyan Halife/Sultan yani Feodal Padişahlık rejimi içinde, dış baskılarla uygulanmaya çalışılmış olduğu için Osmanlı’yı kurtaramamış, tam tersine, dağılmayı ve çöküşü hızlandırmıştır.

Bu çalışmanın kapsamı dışında kaldığı için üzerinde durulmayacak olan bir başka ilişki de, Kırım Savaşı dolayısıyla İngiltere’den alınan dış borcun, 28 yıl gibi kısa bir süre sonra Düyunu Umumiye’nin ilanı ile Osmanlı İmparatorluğu’nun iflasına ve çöküşüne yol açmış olmasıdır.

Öte yandan, Devrim yolunda atılan adımlar arasındaki ilişki örneği olarak, Cumhuriyet’in “milli egemenliğe” ilişkin siyasal devrimleri ile ekonomiyi ulu-sallaştırmak ve güçlendirmek için atılan ekonomik adımlar arasındaki etkileşimlerin zamandizin içinde hemen ortaya çıktığına işaret edebiliriz:

Her siyasal reform bir ekonomik atılımla, her ekonomik atılım bir siyasal adımla desteklenmiştir.

1945-1950 yılları arasındaki dönemin olayları ise, II. Dünya Savaşı sonrasında, “Soğuk Savaş” ile, düzenin demokratikleştirilmesi çabaları arasındaki ilişkiyi, bu demokratikleştirilme sonunda iktidara gelenlerin emperyalizmin tuzağına düşmesi ve Demokrasiye karşı yaptıkları “sivil darbe” arasındaki yakın bağlantıyı belirlemektedir.

Cumhuriyet’in tasfiye etmeye çalıştığı bir önceki Feodal Toplumsal Yapı’nın egemenleri olan Toprak Ağaları-Din adamları koalisyonuna muhalefet ve Demokrasiyi yerleştirme görevi veren, “Devrimci Kadro”nun “İkinci Adam”, **İs-met İnönü**, aslında farkına varmadan Karşı Devrim’in tohumlarını da yeşertiyordu:

Atatürk’ün yaşamı sırasında gerçekleştiremediği, “Cumhuriyeti, Demokrasi ile Taçlandırma Çabaları” **İnönü** tarafından yeniden denenirken, Soğuk Savaş bağlamında dünyanın ikiye bölünmesi ve Türkiye’nin, Sovyetler Birliği korkusuyla, Amerikan emperyalizmi tarafından yönetilen Batı Dünyası içinde yer alması, Cumhuriyet tarihinin en büyük talihsizliğidir.

Ne yazık ki, bu adım, Köy Enstitülerinin kapatılmasına yol açmış, Cumhuriyeti Demokrasi ile taçlandırayım derken onu Siyasal İslamcıların kucağına atmıştır.

Bir başka örnek, 1955 yılında görülür. Bu yılın olayları, örneğin İstanbul’daki 6-7 Eylül trajedisi, Türkiye’nin Ortadoğu bölgesindeki çabalarının ve tarafsız ülkelerin katıldığı Bandung toplantısındaki gayretkeşliğinin altında yatan esas nedenin Kıbrıs krizi olduğunu ortaya koyuyor.

Pek çok örnekten biri de, 1966-1968 yıllarından verilebilir. Bu yılların olaylarına yakından bakıldığı zaman, ülkedeki şiddet olaylarının tırmanışının arkasındaki nedenler daha iyi görülebilecektir. Okurlarımız, bu nedenlerin başında, emperyalizm ile işbirliği yapan dinciler ile toprak ağalarının ve onların temsilcisi olan sağcı politikacıların kışkırtmalarının geldiğini hemen fark edeceklerdir.

Olayların akışına bakıldığında AKP’nin 2000’li yılların başında iktidara gelişinin arkasında 1990’ların ikinci yarısındaki kirli siyaset, siyaset ile örgütlü suç arasındaki ilişkiler, orta sağın çöküşü gibi faktörlerin yattığı da açıkça gö-

rülecektir. Yine ülkemizdeki parlamenter Demokrasinin rafa kaldırılıp “Şahsım Devleti” rejimine geçilme sürecinin nasıl gerçekleştirildiği, yargı mekanizmasının bu süreçte, hem Silivri davaları hem de seçimlerdeki ve referandumlardaki kararlarla nasıl kullanıldığı bu zamandizindeki olaylar zincirine bakıldığında açıkça anlaşılır.

Aslında birbirini etkileyen olaylar arasındaki ilişki örnekleri çok daha fazladır. Biz burada bir-iki örnekle yetindik.

Çünkü esas yorumları, her bölümün başına yazdığımız girişlerde yaptık ve olaylar arasındaki ilişkileri bu bölümlerde kurmaya çalıştık.

* * *

Sevgili okurlarım, bu çalışmada özgün olan pek çok nokta var ama geleneksel resmi tarih ve resmi tarihe karşı olan geleneksel sahte tarih yaklaşımlarından çok farklı olan bir başka yaklaşım uyguladık:

100 yıllık Cumhuriyet tarihini alışılmış sınıflamaların ve bölünmelerin dışında bir paradigmaya tabi tuttuk.

Örneğin İstiklal Savaşı sonrası ilan edilen Cumhuriyet’in Atatürk dönemi, başarısız bir Çok Partili Düzen denemesinin yapıldığı ve bu denemeden elde edilen sonuçlara ve o sırada bütün dünyayı etkisine alan ekonomik bunalımın olumsuz etkilerine göre yeni ekonomik devrimlere yönelindiği 1930 yılını milat olarak ikiye böldük ve öyle irdeledik.

Örneğin, Karşı Devrim’in dönüm noktalarını 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 olarak belirledik ve bu dönemleri kendi içlerindeki dinamikler açısından irdeledik.

Örneğin Erdoğan/AKP dönemini de kendi içinde Ahmet Necdet Sezer’in ayrılması ve Abdullah Gül’ün seçilmesi sonunda cumhurbaşkanlığının da ele geçirilmesiyle yargının siyasetin emrine verilmesi ve “Şahsım Devleti”nin ilanını sağlayan halkoylamalarına, ayrıca Karşı Devrime bir tepki olan Gezi Parkı Direnişi’ne tarihledik ve farklı bölümler olarak irdeledik.

* * *

Değerli okurlarıma, anne babalarının veya eşlerinin ya da kendilerinin doğdukları yılların olaylarını roman gibi okumalarını öneririm. O zaman hayretle, aralarındaki ilişkiyi pek de düşünmedikleri bazı iç ve dış olayların nasıl art arda dizildiklerini ve birbirlerini etkilediklerini görüp, ülkemizin tarihi hakkında daha çarpıcı sonuçlara ulaşabilirler.

* * *

Türkiye’de zamandizin çalışmaları son derece azdır. Ancak, Atatürk ve Kurtuluş Savaşı konularında ciddi yapıtlar görülür. Biz 19 Mayıs 1919’un yüz yılını irdeleyen bu çalışmayı yaparken, olaylar kalabalığı içinde, genel eğilimlerin yiti-

rilmesini engellemek için oldukça seçici davrandık. Bu arada, ekonomik ve toplumsal olaylar ile dış dünyaya ilişkin olaylara da alışılmıştan biraz daha fazla yer verdik ama esas olarak “iç dinamik” üzerinde yoğunlaştık.

Hiç kuşkusuz, bu kitap hakkında da genel eleştiriler ve yorumlar olacak ve bunlar ilerideki çalışmalara da ışık tutacaktır.

Bu zamandizinin hazırlanmasında en önemli kaynak, günlük gazetelerin eski sayıları oldu. Elbette ilk çalışmamdan bu yana çok gelişen internet siteleri de başvurduğumuz önemli kaynaklar arasında sayılmalıdır.

Yıllar önce tek başıma başladığım bu projeyi **Kalkandelen**'in titiz ve enerjik çalışmalarıyla bugünlere getirebildik ve dünyanın tarihsel dönüşümleriyle birlikte ülkedeki olayların arasındaki fonksiyonel ilişkilerin belirlenmesinde yardımcı olabilecek bir metin ortaya koyabildik.

Bu çalışmayı okurla buluşturmak gibi zor bir görevi üstlenen **Remzi Kitabevi**'ne, emekleriyle katkıda bulunan **Ömer Erduran**'a, **Öner Cıvaoğlu**'na, **Özlem İşbilir**'e ve **Nezahat Arslan**'a teşekkür ediyorum.

Emre Kongar

CİLT 3

KARŞI DEVRİM YANILSAMASI

(3 Kasım 2002 - 31 Aralık 2019)

İçindekiler

SUNUŞ, 5

ÜÇÜNCÜ CILT İÇİN ÖNSÖZ, 15

ON BİRİNCİ BÖLÜM

**Karşı Devrim ve Emperyalizm İş Başında:
Türkiye “İlimli İslam” Yalanına Kurban Ediliyor, 19**
(3 Kasım 2002 - 28 Ağustos 2007)

ON İKİNCİ BÖLÜM

**Karşı Devrim, Silivri Davaları ve 12 Eylül Halk Oylamasıyla
Cumhuriyet’in Temellerini Sarsıyor: Gül Dönemi, 99**
(28 Ağustos 2007 - 12 Eylül 2010)

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

**Yargı Yoluyla, Sivil Darbenin
Temelleri Atılıyor, 131**
(12 Eylül 2010 - 27 Mayıs 2013)

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

**Karşı Devrime Tepki: Gezi Parkı ve Sonrası
İktidarın Paylaşım Kavgası ve Peşpeşe İki Darbe:
Parlamentar Rejime Veda, 167**
(27 Mayıs 2013 - 16 Nisan 2017)

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

**Karşı Devrimi Aldatan Zafer Görüntüsü:
Şahsım Devleti ve Sonun Başlangıcı, 245**
(16 Nisan 2017 - 31 Aralık 2019)

ON ALTINCI BÖLÜM

Bitirirken, 321
ATATÜRK 1881-∞

EK

İmar Affi ile İlgili Düzenlemeler, 325

DİZİN, 331

Üçüncü Cilt İçin Önsöz

Sevgili okurlarım, kitabın bu üçüncü cildi, Karşı Devrim'in bir "Zafer Yanılsaması"nın öyküsüdür.

2002 yılının Kasım ayında, Amerikan karşıtı olan Refah Partisi'nden ve onun lideri olan **Necmettin Erbakan**'dan kopan, "Siyasal İslamcı" kökenden gelen bir parti ve bir lider, "İlımlı İslam" adı altında, Amerikancı ve Neoemperyalizme uzlaşmış olan bir yaklaşımla, güya Demokrasi'yi savunarak iktidara geldi.

Aslında "mağdur" edebiyatı yaparak ve güya Temel Hak ve Özgürlüklerden yana görünerek iktidara gelen bu parti, "Demokrasi bir tramvaydır, gittiğimiz yere kadar gider, orada ineriz." "Demokrasi amaç değil araçtır." "Hem laik hem Müslüman olunmaz. Bu millet isterse laiklik tabii ki gidecek." ve "1 Kasım bir dönüm noktasının adıdır. Zafer değil. Zafer böyle yakalanmaz. Şu anda daha henüz bir yoldayız. İnaniyorum ki yeşil ışıklar gözük müştür. Fakat biliniz ki oraya kadar daha çok işaretler var. Ama inaniyorum ki zafer Allahın lütfuyla er geç bizim olacaktır. Çünkü vahi ilahi böyledir bunun işaretleri gözüküyor," gibi söylemlerle daha en baştan Demokratik rejimi kendi amaçları için kullanacağını ilan etmişti.

Karşı Devrim temsilcileri, dışarıdan ABD'nin ve AB'nin, içeriden de Gülen Cemaati'nin, kendilerini "Liberal Sol" diye etiketleyen eski solcuların, başta "yeşil sermaye" olmak üzere, burjuvazinin bazı kesimlerinin ve **Deniz Baykal**'ın desteğiyle, orta sağı, **Tansu Çiller** ve **Mesut Yılmaz** kavgalarıyla çökmesi sonunda, iktidara gelmişti.

"Kutlu dava" dedikleri bu hedefe, yavaş yavaş, tedricen, önce yargıyı ele geçirerek, sonra Silivri Davalarında yargı aracılığıyla devleti yıkararak ve ona ege men olarak, en sonra da bir askeri kalkışma girişiminden yararlanıp ilan ettikleri sivil darbeyle varmaya çalıştılar.

Böylece 15 Temmuz askeri darbe girişiminden yararlanıp ilan ettikleri 20 Temmuz Sivil Darbesi'nin baskı koşullarında ve yasalara aykırı sayımlarla gerçekleştirdikleri 16 Nisan 2017 halk oylamasıyla "Şahsım Devleti Rejimi"ni kurdular.

İlginç olan nokta, "Şahsım Devleti" yapısı bu topluma uymadığı, onunla ülkeyi yönetemedikleri için, bu "zafer" sandıkları olay aslında bir "yanılsama" bir "illüzyon" idi.

Dolayısıyla 16 Nisan 2017 halk oylaması ile kendi iktidarlarının sonunu da hazırlamaya başlamış oldular.

* * *

Bu cildin ilk bölümü olarak başlayan on birinci bölümde Ortadoğu’yu ve Kuzey Afrika’yı istikrarsızlaştıran ve kana bulayan “Arap Baharı” aldatmacasının hazırlık aşamasında iktidara gelen AKP’nin, nasıl yavaş yavaş iktidarını pekiştirdiğini ama Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**’in Demokratik Rejim’i koruma çabalarıyla nasıl frenlendiğini göreceksiniz.

On ikinci bölümde, **Abdullah Gül**’ün cumhurbaşkanı seçilmesi sonunda, Türk Silahlı Kuvvetleri’ni, medyayı, üniversiteleri çökertmeye yönelik olarak girişilen ve sonradan komplo olduğu kabul edilen sahte Silivri Davalarının öykülerini ve ülkenin, “Yetmez ama Evet” sloganıyla sözde “Liberal Solcuların” desteklediği, yargıyı siyasetin etkisine açan, 12 Eylül halk oylamasına adım adım gidişini izleyeceksiniz.

On üçüncü bölümde, yargı yoluyla ele geçirilen TSK’ya, medyaya, üniversitelere yapılan operasyonlar sonunda, Karşı Devrim’in ülkede nasıl yerleştiğini okuyacaksınız.

On dördüncü bölümde Karşı Devrim’in bu kazanımlarının yol açtığı tahribata karşı, “Gezi Parkı Direnişi” ile başlayan tepkileri ve bu olaylardan sonra, “Artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını” Karşı Devrim’in çöküşünün başladığını gözlemleyeceksiniz:

Bu bölümde “Gezi Parkı Direnişinden” sonra, Erdoğan/AKP iktidarının, müttefiki **Gülen Cemaati** ile arasının açıldığını, 17-25 Aralık operasyonlarını, “Hocaefendi hazretleri” denilen **Fehullah Gülen**’in nasıl “Fehullah Gülen Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması” denilen örgüt lideri olarak ilan edildiğini, 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimindeki haksız rekabeti okuyacaksınız.

2015’te AKP’nin kaybettiği seçimleri nasıl 5 ay sonra tekrarlattığını, bu 5 ay içinde meydana gelen terör eylemlerini ve 15 Temmuz 2016’da girişilen darbe kalkışmasından sonra ilan edilen 20 Temmuz OHAL kararı ile gerçekleştirilen Sivil Darbeyi okuyacaksınız.

Bütün bu olaylardan sonra, Kanun Hükmünde Kararname, KHK’larla yönetilen bir ülkede yapılan haksızlık ve hukuksuzluklarla “Sivil Darbe” denetiminde yapılan bir halk oylamasını göreceksiniz.

Bu cildin “Bitirirken”den önceki son bölümü, kitabın ise on beşinci bölümünde, yasalara aykırı oy sayımlarının yapıldığı ve bu nedenle de geçersiz olduğu konusunda kitap bile yazılan Anayasa değişikliği halk oylaması (referandumu) ile yaşanan, Karşı Devrim taraftarlarının “Zafer” sandıkları ama aslında bir “Zafer yanılması” olan süreci izleyeceksiniz.

Zafer naraları eşliğinde ilan edilen “Şahsım Devleti”nin kuruluşunu ve bi-

reye bağı bu ucube devlet biçiminin toplumu yönetmeye uygun olmaması sonunda yaşanan çöküşü gözlemleyeceksiniz.

“Bitirirken” bölümünde ise, Devrim ve Karşı Devrim’in yüz yıllık serüvenin nasıl sonuçlanacağı konusundaki görüşlerimizi okuyacaksınız.

* * *

Bazı olayları ek çizelge halinde sunma ve böylece okurlarımızın dikkatlerini belli süreçlere çekme yönetimini bu ciltte de kullandık.

Deprem felaketlerindeki acı kayıplarımızın ve büyük yıkımların altında yatan “imar afları ile ilgili düzenlemeleri” bir liste halinde bu cildin sonuna ekledik.

Devrimin ve Karşı Devrim'in 100 Yılı çalışmasının bu üçüncü cildi adından da anlaşılacağı üzere, "Karşı Devrim Yanılsaması" ana çizgisi üzerinde meydana gelen olaylardan oluşuyor. Bu ciltteki olaylar dikkatle okunduğunda, Demokratik Temel Hak ve Özgürlüklerin, Demokratik Rejimi yok etmek için iktidar tarafından nasıl yavaş yavaş ve sistematik olarak, özellikle de yargı erki aracılığıyla ve tartışmalı koşullarda yapılan halkoylamalarıyla kullanıldığı görülecektir.

Bu ciltteki tarihsel bölümlenmeleri de diyalektik paradigmaya uygun olarak alışılmamış biçimde yaptık.

İktidarın ilk dönemini Ahmet Necdet Sezer'in Cumhurbaşkanlığı süresinin bitişine tarihledik. Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı ile başlayan ikinci dönemi ise yargının siyasal iktidarın etkisine açık hale getirildiği 12 Eylül 2010 Halkoylaması ile sınırladık. Üçüncü dönemi de Gezi Direnişi ile bitirdik, çünkü bu tarihten sonra artık "Hiçbir şey eskisi gibi olmadı". Dördüncü dönem, 16 Nisan 2017 Halkoylaması ile Anayasa'nın "Şahsım Devleti Rejimi"nin kuruluşu tarihinde sona erdi. Beşinci dönemi "Şahsım Devleti Rejimi"nin 2019'daki serüveni ile bitirdik.

Üç ciltten oluşan bu dizinin son kitabının son bölümünde 100 yılın bir genel değerlendirmesini yaptık ve ek olarak depremin yıkıcı etkilerinin gerisinde yatan imar afları dizinini de okurlarımızın dikkatine sunduk.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-2132-6

9 789751 421326